

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

- Huolehdi, että mikrofonisi ja kamerasi ovat kiinni esitysten ajan.
- Keskustelukenttää voi käyttää kommentointiin.
- Webinaari tallennetaan. Linkki tallenteeseen tulee hankkeen sivulle www.karvi.fi
- Webinaarin esitykset tulevat saataville hankkeen sivuille www.karvi.fi
- Toivomme, että somessa käytetään tämän arvioinnin yhteydessä aihetunnistetta #jatko_opintovalmiudet

Amiksesta ammattikorkeakouluun

– Arviointi ammatillisen koulutuksen tuottamista valmiuksista suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin

Ohjelma

Tilaisuuden avaus

Harri Peltoniemi, johtaja, Karvi

Arvioinnin johtopäätökset ja kehittämissuositukset

Karvin asiantuntijat ja arviointiryhmä

Miten ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakoulutusta tulisi kehittää edelleen arvioinnin tulosten valossa?

Petri Lempinen, ylijohdaja, OKM

Ida Mielityinen, toiminnanjohtaja, Arene

Johanna Heikkinen, puheenjohtaja, OSKU ry ja Alekski Niemi, koulutuspolitiikan asiantuntija, SAMOK ry

Esimerkki hyvästä käytännöstä: Toisen asteen yhteistyöverkosto Pirkanmaalla

TAMK, Tredu ja Sasky

Keskustelua, kommentteja ja kysymyksiä

Loppusanat

Kirsi Hiltunen, yksikön johtaja, Karvi

Arviointiryhmä

- Maija Aaltola, johtava rehtori, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
- Ari-Pekka Anttila, koulutusjohtaja, Ammattiopisto Luovi
- Hannele Keränen, osaamisaluejohtaja, Lapin ammattikorkeakoulu
- Niina Nurkka, arviointiasiantuntija, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
- Saila Peteri, toimialapäällikkö, Lapin koulutuskeskus Redu
- Kari Ranta, opinto-ohjauksen koordinaattori, Savon ammattiopisto
- Sini Riihimäki, yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Annika Stadius, johtaja, Yrkeshögskolan Arcada
- Mika Tammilehto, tutkijayliopettaja, Hämeen ammattikorkeakoulu

Karvin asiantuntijat:

- Veera Hakamäki-Stylman, arviointiasiantuntija
- Raisa Hievanen, arviointiasiantuntija

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Amiksesta ammattikorkeakouluun

**Arviointi ammatillisen koulutuksen
tuottamista valmiuksista suhteessa
ammattikorkeakouluopintojen
vaatimukseen**

Arviointikysymykset

- Millaiset jatko-opintovalmiudet ammatillinen tutkintokoulutus tuottaa?
 - Millaista osaamista ja valmiuksia ammatillinen koulutus tuottaa suhteessa ammattikorkeakouluopintojen vaatimuksiin?
 - Miten ammatillisissa oppilaitoksissa tuetaan ammattikorkeakouluopinnoissa vaadittavan osaamisen ja valmiuksien syntymistä?
- Miten ammattikorkeakoulut tukevat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoidensa osaamisen kehittymistä ja opinnoissa etenemistä?
- Mitkä tekijät edistävät ja estävät ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksien kehittymistä ja ammattikorkeakouluopinnoissa etenemistä?
- Miten yhteistyö ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä toimii?

Arvioinnin toteutus

Arvioinnin suunnittelu
syksy 2022-alkuvuosi 2023

Kuulemis- ja keskustelutilaisuudet eri tahojen kanssa

- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Opetushallitus
- Arene, AMKE ry
- AMK-opiskelijavalinnat-konsortio
- Opettajajärjestöt
- Opiskelijajärjestöt ja AMK-opiskelijat

Keskustelut arviointiryhmän kanssa

Olemassa olevan tiedon ja aineiston kartoittaminen

Aineiston keruu ja analysointi
kevät 2023-alkusyksy 2023

Rekisteri- ja tilastoaineistojen koonti

- Koski-tietovaranto
- Opiskelijavalintarekisteri
- eHOKS
- AVOP
- AMK uraseuranta
- AMIS-tutkimus
- Vipunen

Kyselyjen toteutus

- Ammattikorkeakoulujen johto
- Ammattikorkeakoulujen opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä osaamispäälliköt
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät

Työpajojen toteutus

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneet AMK-opiskelijat

Aineiston analysointi ja tulosten kirjoittaminen

Johtopäätösten ja suositusten laadinta
syksy 2023

Johtopäätösten ja suositusten laadinta arviointiryhmässä

Kehittämisenwebinaari johtopäätösten ja suositusten viimeistelyn tueksi

- Opiskelijat
- Ammattikorkeakoulut
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät
- Korkeakoulujen ja oppilaitosten henkilöstö
- Sidosryhmät

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat ammattikorkeakouluopin- noissa

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden uusien AMK-opiskelijoiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2019.
 - 2021 lähes puolet uusista ammattikorkeakouluopiskelijoista oli suorittanut ammatillisen tutkinnon.
 - AMK:jen suurista aloista terveys- ja hyvinvointialoilla ja tekniikan aloilla hieman yli puolet uusista opiskelijoista oli ammatillisen tutkinnon suorittaneita.
- 2022 suurin osa ammatillisen tutkinnon suorittaneista uusista AMK-opiskelijoista valittiin valintakokeella.

Korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrän nosto on jo pitkään ollut yksi keskeinen koulutuspoliittinen tavoite Suomessa.

Tämä edellyttää, että tulevaisuudessa nykyistä useampi ammatillisen tutkinnon suorittanut jatkaisi jossain vaiheessa opintojaan korkeakouluissa

Keskeiset jatko- opintovalmiudet ja opiskelijoiden osaaminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Jatko-opintojen kannalta keskeiset valmiudet

Keskeisimpinä valmiuksina ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja AMK:t näkevät

- opiskelutaidot ja -valmiudet,
- viestinnälliset valmiudet,
 - *kyky kirjallisten tehtävien tekemiseen*
 - *kyky lukea asiatekstiä*
- vieraiden kielten osaamisen ja
 - *erityisesti englanti*
- matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen.

- Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja AMK:ssa opiskelevat ammatillisen tutkinnon suorittaneet näkevät ammatillisten opintojen tuottaman alakohtaisen ammatillisen osaamisen keskeisenä jatko-opintovalmiutena.
- Kaikki nämä valmiudet ovat olennaisia perustaitoja myös työelämän näkökulmasta

Ammatillinen osaaminen vahvuutena, matemaattisessa osaamisessa kehitettävää

- Ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden osaamisen vahvuuksia AMK-opinnoissa
 - ammatillinen osaaminen
 - työkokemus ja työelämätaidot
- Opiskelutaidot jakautuvat
 - osalla opiskelutaidot ja motivaatio ovat osaamisen vahvuuksia, osalla opiskelutaidot ovat heikot
- Osaamisen puutteita AMK-opintojen näkökulmasta
 - viestinnälliset taidot,
 - vieraat kielet,
 - matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen
- Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoiden tavoitteiden mukainen opetus ei aina toteudu yhteisissä tutkinnon osissa

Kehittämissuosituksukset – Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee

- varmistaa, että opiskelijat saavat omien tavoitteidensa mukaista opetusta myös yhteisissä tutkinnon osissa.
- tarjota opiskelijoille nykyistä kattavammin mahdollisuuksia haastavampiin harjoitteisiin myös pakollisten yhteisten tutkinnon osien opetuksessa jatko-opintovalmiuksien kehittämiseksi.

Kehittämissuosituksset – Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen tulee

- tunnistaa ammatillisten tutkintojen alakohtainen ammatillinen osaaminen nykyistä kattavammin jatko-opintovalmiuksia rakentavaksi tekijäksi ja hyödyntää opiskelijoilla jo olevaa ammatillista osaamista suunniteltaessa opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja.
- Lisäksi tulisi käydä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa vuoropuhelua siitä, millaista osaamista ammatilliset tutkinnot tuottavat ja millaisia valmiuksia ammattikorkeakouluopinnoissa tarvitaan.

Kieran Wood/Unsplash

Jatko-opintovalmiuksien kehittymisen tukeminen ammattillisen koulutuksen aikana

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Jatko-opinnoista kiinnostuneet ammatillisen koulutuksen opiskelijat ohjataan usein väyläopintojen tai muiden lisäopintojen pariin

- Ammatillisessa koulutuksessa jatko-opinnoista kiinnostuneiden opiskelijoiden yksilöllisissä opintopoluissa kehitettävää
 - Järjestäjistä lähes puolet ei ole kuvannut pedagogista toimintaansa ohjaavassa asiakirjassaan, miten jatko-opintovalmiuksien kehittymistä tuetaan
 - Opiskelijoiden jatko-opintotoiveiden säännöllinen seuraaminen ja jatko-opintovalmiuksia kehittävien opintojen yksilöllinen suunnittelu eivät toteudu kaikilla järjestäjillä.
 - Osa opiskelijoista kokee, ettei saa riittävästi tietoa, tukea ja kannustusta korkeakoulutukseen hakemiseen.
- Jatko-opinnoista kiinnostuneita opiskelijoita ohjataan useimmiten väyläopintoihin tai muihin erillisiin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin.
- AMK:jen osaamispäälliköiden vastausten perusteella keskimäärin alle puolet opiskelijoista suorittaa väyläopinnot loppuun.

Kehittämissuosituksset – Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee

- varmistaa, että ohjaus jatko-opintoihin on samaan tapaan kiinteä ja jatkuvasti läsnä oleva osa ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden uraohjausta kuin ohjaus työelämään.
- opetuksen laadun varmistamiseksi kuvata pedagogista toimintaa ohjaavassa asiakirjassaan, miten opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksien kehittymistä tuetaan yhteisissä ja ammatillisissa tutkinnon osissa ja eri tutkintotasoilla.

Kehittämissuositukset – Ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulut

Scott Graham/Unsplash

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen tulee

- selvittää, miksi väyläopintojen keskeyttäminen on niin yleistä ja miten väyläopintoja ja niiden sisältöjä voidaan kehittää niin, että suurempi osa opiskelijoista suorittaa opinnot loppuun.

Opintojen ohjaus ja osaamisen tunnistaminen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Osaamisen tunnistaminen ja hyödyntäminen kaipaa kehittämistä

- Koulutusorganisaatioiden lähtökohdat tukea opiskelijoita tavoitteiden mukaisen osaamisen kehittämisessä ovat hyvät.
 - Kaikilla AMK:illa ja lähes kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on opintojen ohjauksen toimintamalli tai vastaava.
 - Toisaalta merkittävä osa AMK:sta ja ammatillisen koulutuksen järjestäjistä ei ole tehnyt keskinäistä yhteistyötä ohjauksen mallien laadinnassa.
- Kaikilla AMK:illa ei ole tarkoituksenmukaisia toimintamalleja opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien vahvistamiseen ja osaamisen puutteiden tunnistamiseen.
- Myös opiskelijoiden osaamisen tunnistamisessa on AMK:illa on kehitettävää
 - Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia (HOPS) laadittaessa ei aina selvitetä opiskelijalla ammatillisten opintojen aikana tai työelämässä kertynyttä osaamista, jonka tunnistaminen vaikuttaisi AMK-opintoihin.

Kehittämissuosituksukset – Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee

- laatia ohjauksen toimintamalli, mikäli niillä ei sitä ole.
- tehdä yhteistyötä AMK:jen kanssa kehittäessään ohjauksen toimintamallejaan.

Kehittämissuosituksset – Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen tulee

- kehittää ja systematisoida henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien (HOPS) laatimista koskevia menettelyjä siten, että opiskelijan ammatillisessa koulutuksessa, työelämässä tai muutoin hankittu osaaminen selvitetään aina.
- vahvistaa edelleen osaamisperustaista ajattelua.
- laatia tarkoituksenmukaiset toimintamallit opiskelijoiden osaamisen puutteiden tunnistamiseen ja tarvittavien osaamisten vahvistamiseen. Toimintamallien laadinnassa kannustetaan tekemään yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Mielikuvat ammattikorkeakouluopin- noista

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Todellisuus ja mielikuvat ammatillisen tutkinnon suorittaneiden mahdollisuuksista onnistua ammattikorkeakouluopinnoissa eivät kohtaa

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden keskuudessa on epävarmuutta mahdollisuuksista onnistua AMK-opinnoissa.
 - Osa opiskelijoista ei usko mahdollisuuksiinsa AMK-opiskelijoina.
 - He kokevat, ettei heidän kielellinen ja matemaattinen osaamisensa ole tasolla, jota AMK-opinnoissa pärjääminen edellyttää.
- Osa AMK:jen henkilökunnasta ja johdosta kokee, että ammatillisen tutkinnon suorittaneiden jatko-opiskeluvalmiudet ovat puutteelliset.
- Toisaalta
 - AMK:t tukevat opiskelijoitaan monin tavoin, jotta heidän opintonsa etenisivät.
 - Keskimäärin ammatillisen tutkinnon suorittaneet AMK-opiskelijat menestyvät opinnoissaan ja ovat niihin tyytyväisiä.
 - Ammatillisen tutkinnon suorittaneet opiskelijat vaihtavat AMK-opintojen aikana opiskelemaansa alaa harvemmin kuin lukio-opinnot suorittaneet opiskelijat.

Kehittämissuosituksset – Ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulut ja opetushallinto

- Korkeakoulutettujen nuorten osuuden kasvattaminen edellyttää, että yhä useammat ammatillista tutkintoa suorittavat kokevat korkeakouluopintojen olevan heille mahdollinen vaihtoehto.
- Arviointiryhmä kannustaa opetus- ja kulttuuriministeriötä, Opetushallitusta, ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja ammattikorkeakouluja työskentelemään yhdessä tätä päämäärää kohti.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja AMK:t tarvitsevat tosiasioihin perustuvaa tietoa ammatillisen tutkinnon suorittaneiden AMK-opiskelijoiden menestymisestä AMK-opinnoissa.

Kehittämissuosituksat – Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien tulee

- tarjota opiskelijoille tietoa ammatillisen tutkinnon suorittaneista opiskelijoista korkeakouluopinnoissa sekä AMK:jen opiskelijoille tarjoamasta tuesta osana opintojen ohjausta ja HOKS-keskusteluja.
- kertoa opiskelijoille mahdollisuudesta korkeakouluopintoihin useampaan kertaan ammatillisten opintojen aikana.

Kehittämissuosituksset - Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen tulee

- hyödyntää ammatillisen tutkinnon suorittaneita opiskelijoitaan markkinoidessaan AMK-opintoja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille.

David Vargas Carrillo/Unsplash

Yhteistyö

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen välillä on monipuolista yhteistyötä

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen välinen yhteistyö on monipuolista, esim.
 - korkeakouluopintoihin valmentavat opinnot, kuten väyläopinnot ja kurkistuskurssit,
 - opetusyhteistyö ja
 - yhteiset oppimisympäristöt.
- Monipuolisen yhteistyön riskinä on yhteistyön pirstaloituminen, jolloin se ei parhaalla mahdollisella tavalla vastaa asetettuihin tavoitteisiin.
 - Osa organisaatiosta ei myöskään säännöllisesti arvioi ja kehitä yhteistyötään
- Yhteistyön edelleen kehittämiseksi hyvän pohjan luovat sekä koulutuksen järjestäjien että AMK:jen tunnistamat kehittämiskohteet:
 - väyläopintoihin ja muihin jatko-opintovalmiuksia kehittäviin opintoihin liittyvän yhteistyön kehittäminen,
 - yhteistyön tiivistäminen ja säännöllisyys,
 - uusien kumppanuussopimusten ja alueellisen yhteistyön lisääminen ja
 - yhteiset projektit ja kehittämistilaisuudet.

Kehittämissuosituksset – Ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulut

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen tulee

- kehittää yhteistyömuotoja, jotka edistävät ammatillisen tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.
- kehittää yhteistyötään edelleen yhdessä tunnistettujen kehittämiskohteiden pohjalta. Opiskelijoita tulee osallistaa yhteistyön kehittämiseen.
 - Niiden koulutuksen järjestäjien ja AMK:jen, joilla on monia yhteistyön muotoja, on hyvä varmistaa, että ne muodostavat tarkoituksenmukaisen ja opiskelijoiden jatko-opintoihin siirtymistä tukevan kokonaisuuden.
 - varmistaa, että ne osana toimintansa laadunhallintaa arvioivat ja kehittävät säännöllisesti jatko-opintovalmiuksien kehittämiseen tähtääviä yhteistyön muotoja.

Antonio Janeski/Unsplash